

Lovforslag nr. L 102. Fremsat den 5. december 2002 af miljøministeren (Hans Christian Schmidt)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken

§ 1

I lov nr. 111 af 12. marts 1988 om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, som ændret ved lov nr. 1110 af 21. december 1994, foretages følgende ændringer:

1. § 12 affattes således:

»§ 12. Der må ikke plantes eller sås træer og buske.

Stk. 2. Amtsrådet kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.«

2. § 19, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.«

3. § 19, stk. 2, ophæves.

4. § 21 ophæves.

5. I § 23, stk. 1, udgår »og fjerne selvsåede buske og træer«.

6. I § 23, stk. 2, indsættes efter »Rudbøl Sø«: », Hasbjerg Sø«.

7. § 24, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Indpumpning af vand sker i henhold til det til enhver tid gældende regulativ. Nærmere bestemmelser om de forhold, som er nævnt i stk. 1 og 2, fastsættes af amtsrådet i et tillæg til regulativet, der udarbejdes i overensstemmelse med vandløbslovens regler om tilvejebringelse af vandløbsregulativer.«

8. Overskriften til kapitel 9 affattes således:

»Offentlighedens adgang«

9. I § 37, stk. 1, ændres »almenheden« til: »offentligheden«.

10. I § 37, stk. 2, ændres »Almenheden« til: »Offentligheden«.

11. I § 37, stk. 3, ændres »Miljøministeren« til: »Amtsrådet«.

12. I § 38, stk. 1, indsættes efter »§ 17, stk. 2,«: »§ 19«.

13. § 44 affattes således:

»§ 44. Amtsrådets afgørelser om pligten til bevanding efter § 24 og det til enhver tid gældende regulativ kan påklages efter reglerne i vandløbsloven. Vandløbslovens regler om beslutninger i vandløbssager finder ligeledes anvendelse på amtsrådets afgørelser.

Stk. 2. Amtsrådets afgørelser efter § 37, stk. 3, samt § 38 om fravigelser fra § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 19 og § 37, stk. 2, kan påklages til Naturklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) Digelaget for Marsken ved Tønder, når afgørelsen vedrører spørgsmål af betydning for drift og vedligeholdelse af diger og afvandrings- og bevandringsanlæg,
- 4) enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen,
- 5) offentlige myndigheder,

- 6) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 7) Danmarks Naturfredningsforening og
- 8) Friluftsrådet, når afgørelsen berører væsentlige rekreative interesser.

Stk. 3. Amtsrådets afgørelser efter § 33 kan påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen.

Stk. 4. Amtsrådets øvrige afgørelser efter loven kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 5. Amtsrådet skal skriftligt underrette de klageberettigede om afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, herunder offentlige myndigheder der må antages at have interesse i sagen. Der skal dog kun gives skriftlig underretning til de i stk. 2, nr. 6, nævnte foreninger og organisationer, såfremt de har anmodet amtsrådet herom. Underretning af de personer mv., som er omfattet af stk. 2, nr. 3, kan finde sted ved offentlig annoncering, jf. stk. 6.

Stk. 6. Amtsrådet skal offentliggøre alle afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, medmindre de er af underordnet betydning.

Stk. 7. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 8. Klager efter stk. 2 og 3 indgives skriftligt til amtsrådet. Amtsrådet videresender klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 9. Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.«

14. I § 47 ændres »Miljø- og energiministeren« til: »Amtsrådet«.

15. Efter § 49 indsættes:

»§ 49 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven.«

16. I § 50, *stk. 1, nr. 1*, ændres »§ 12, 1. pkt.« til: »§ 12, stk. 1«.

17. § 50, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

Stk. 2. Afgørelser, der er påklaget inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende klageregler.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

Loven om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken fra 1988 blev ændret i 1994 ved lov nr. 1110 af 21. december 1994. I bemærkningerne til lovforslaget (L 33 fremsat 2. november 1994 – Folketingstidende 1994-95, tillæg A, sp. 381) angav den daværende miljø- og energiminister, at ministeriet ville udarbejde en ny redegørelse på baggrund af udviklingen frem til 1999. Ministeren sendte den 28. april 2000 en sådan redegørelse til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg. Lovforslaget er et led i opfølgningen af denne redegørelse. Forslaget indgår i regeringens handlingsplan for regelforenkling og administrative lettelser »En enklere offentlig sektor« (august 2002).

Redegørelsen konkluderede,

- at der er behov for en omstilling af landbruget i Tøndermarskens ydre koge til en mere miljø- og naturvenlig drift,
- at der er behov for forskellige ændringer i loven om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, bl.a. med henblik på en yderligere decentralisering af opgaver til Sønderjyllands Amtsråd og en harmonisering af loven i forhold til naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven, samt
- at der er behov for at ændre den u hensigtsmæssige myndighedsstruktur på vandløbsområdet, således at amtsrådet bliver vandløbsmyndighed efter samme regler, som gælder i resten af Danmark.

Lovforslaget indeholder forskellige ændringer i loven om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken. Forslagene tager sigte på at styrke amtsrådets politiske ansvar ved en yderligere decentralisering af opgaver til Sønderjyllands Amtsråd, at foretage en vis harmonisering af loven i forhold til naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven samt at forbedre amtets muligheder for at foretage naturpleje.

Miljøministeren har samtidig med dette lovforslag fremsat lovforslag om forenkling og modernisering af vandløbslovgivningen i Tøndermarsken ved en ændring af lov om vandløb, så der som udgangspunkt

kommer til at gælde de samme bestemmelser vedr. vandløb som i den øvrige del af landet. Det sker ved, at de særlige afvandingslove for Tøndermarsken fra 1925 og 1938 ophæves og afløses af vandløbslovens regler, herunder reglerne om offentlige pumpelag.

2. Lovforslagets hovedindhold

Der foreslås en yderligere decentralisering af opgaver til amtsrådet:

- Kompetencen til at nedsætte Det rådgivende Udvalg for Tøndermarsken foreslås overført fra miljøministeren til amtsrådet. Dette vil styrke den lokale forankring af dialogen om beskyttelse og benyttelse af de ydre koge. Amtsrådet varetager i forvejen sekretariatet for udvalget. Forslaget skal også ses i sammenhæng med, at amtsrådet overtager den fulde vandløbsmyndighed i hele Tøndermarskområdet ifølge det forslag til ændring af vandløbsloven, der fremsættes samtidig hermed.
- Amtsrådet har efter de gældende regler dispensationskompetencen vedrørende alle forhold, der kan fraviges ved dispensation, bortset fra gødkning. Det foreslås, at dette ændres, således at amtsrådet også får dispensationskompetencen vedrørende dette forhold.
- Bestemmelsen i lovens § 37 om offentlighedens adgang foreslås ændret, således at kompetencen til at begrænse færdslen overføres fra miljøministeren til amtsrådet.

Der foreslås en harmonisering i forhold til naturbeskyttelsesloven:

- Den særlige bestemmelse i lovens § 21 om muligheden for at give tilskud til at etablere vandhuller foreslås ophævet. Bestemmelsen har mistet sin betydning, idet tilskud nu finansieres af naturforvaltningsmidlerne efter naturbeskyttelsesloven.
- Klagereglerne i § 44 foreslås ændret: Naturklagenævnet foreslås indsat som klagemyndighed over amtsrådets afgørelser i stedet for miljøministeren. Det foreslås herudover, at der også bliver mulighed for at klage over amtsrådets afgørelser vedrørende gødkning og offentlighedens ad-

gang. Kredsen af klageberettigede er ændret, således at den som udgangspunkt formuleres som i naturbeskyttelsesloven med de modifikationer, som er en naturlig følge af, at loven om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken kun omfatter et begrænset geografisk område. Det foreslås således, at også andre offentlige myndigheder end kommunen kan påklage amtsrådets afgørelser. Endvidere bliver lokale foreninger mv. klageberettigede, ligesom Friluftsrådet kan påklage afgørelser af væsentlig rekreativ interesse. Det præciseres, at Digelaget for Marsken ved Tønder er klageberettiget.

- Der foreslås tilføjet en hjemmel for miljøministeren til at fastsætte regler for gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administrationen af loven og bekendtgørelser udstedt i medfør af loven.

Det bemærkes, at bekendtgørelse nr. 361 af 4. juni 1993 om undtagelse af de ferske enge, som efter Tøndermarskloven er udlagt i omdrift, fra den generelle beskyttelse i naturbeskyttelseslovens § 3, forbliver i kraft.

Der foreslås endvidere en harmonisering i forhold til vandløbsloven:

- Loven indeholder i § 24, stk. 3, særlige regler om den fremgangsmåde, der skal følges ved udarbejdelse af nærmere regler om bevandingsforpligtelsen i tillæg til vandløbsregulativet. Det foreslås, at der i stedet anvendes den procedure for tilvejebringelse af vandløbsregulativer, der følger af vandløbsloven.
- I § 44, stk. 1, foreslås det, at amtsrådets afgørelser vedr. pligten til at foretage bevanding kan påklages efter reglerne i vandløbsloven.

Det foreslås, at amtsrådets muligheder for at foretage naturpleje forbedres. Ifølge lovens § 23 kan amtsrådet fjerne selvsåede træer og buske som plejeforanstaltning i Rudbøl Sø og Magisterkog. Denne mulig-

hed foreslås udvidet til at gælde for hele lovens område, bortset fra havearealer i tilknytning til bebyggelse.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Amtsrådet overtager miljøministerens kompetence til at nedsætte Det rådgivende Udvalg vedrørende Tøndermarsken. Hverken dette forslag eller de øvrige forslag til overførsel af opgaver fra ministeren til amtsrådet skønnes at medføre større økonomiske eller administrative konsekvenser, hverken for staten eller amtet.

Naturklagenævnet indsættes som klagemyndighed i stedet for miljøministeren. Udvidelsen af kredsen af klageberettigede forventes kun at medføre en megen beskeden stigning i antallet af klagesager. De økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget vurderes derfor at være meget beskedne for staten og amtet.

4. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget samler, sammen med det samtidigt fremsatte lovforslag om modernisering af vandløbslovgivningen i Tøndermarsken, en række beføjelser hos amtsrådet. Endvidere foretages en harmonisering i forhold til naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven, ligesom amtsrådets muligheder for naturpleje forbedres. Der bliver herved tilvejebragt et bedre grundlag for at varetage natur- og miljøhensyn.

5. Konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Forholdet til EU-retten

Lov om beskyttelse af de ydre koge af Tøndermarsken er i overensstemmelse med de forpligtelser, som påhviler Danmark efter EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og EF-habitatdirektivet. De foreslåede ændringer til loven har ingen selvstændige EU-retlige aspekter.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommune	Lovforslaget skønnes at have meget beskedne økonomiske konsekvenser for det offentlige	Lovforslaget skønnes at have meget beskedne økonomiske konsekvenser for det offentlige
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommune	Lovforslaget skønnes at have meget beskedne administrative konsekvenser for det offentlige	Lovforslaget skønnes at have meget beskedne økonomiske konsekvenser for det offentlige
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Der bliver tilvejebragt et bedre grundlag for varetagelse af miljø- og naturhensyn	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter

7. Hørte myndigheder og organisationer.

Et udkast til lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer: Fødevareministeriet, Direktoratet for Fødevarerhverv, Trafikministeriet, Kystdirektoratet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Sønderjyllands Amt, Tønder Kommune, Højer Kommune, Aabenraa Kommune, Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Digelaget for Marsken ved Tønder, Det rådgivende Udvalg for Tøndermarsken, Advokatrådet, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Botanisk Forening, Dansk Familielandbrug, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Kyst, Land og Fjord, Landboforeningerne, Landbrugets Rådgivningscenter, Landbrugsraadet og Sønderjysk Landboforening.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Ifølge den nuværende § 23 kan amtsrådet som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske i Rudbøl Sø og Magisterkog. Med henblik på at bibeholde det karakteristiske, åbne landskab og reducere prædationen i hele lovområdet, foreslås denne hjemmel udvidet til at gælde for hele området, bortset fra

havearealer i tilknytning til bebyggelse. De selvsåede træer og buske forekommer typisk på diger og langs veje og kanaler. Forslaget indebærer, at den nævnte plejehjemmel udgår af § 23, og der i stedet indsættes et nyt § 12, stk. 2, om amtsrådets plejeret. Den foreslåede bestemmelse vil supplere det gældende forbud mod nyplantning i lovens § 12, stk. 1, og bidrage til, at Tøndermarskens ydre koge fortsat fremtræder som et åbent marsklandskab.

Det forudsættes, at forvaltningen underretter ejere og brugere om påtænkte plejeforanstaltninger og giver dem mulighed for at fremkomme med eventuelle bemærkninger. Modtagne bemærkninger skal indgå i vurderingen af, om eller hvorledes plejeforanstaltningerne skal udføres.

Til nr. 2

Bestemmelsen i § 19, stk. 1, 2. pkt., er præciseret, så det klart fremgår, at bestemmelsen alene omfatter handelsgødning. Dette er i overensstemmelse med dommen afsagt af Højesteret 15. marts 1999 i sagen II 342/1998 (UfR 1999.967H).

Til nr. 3

Ifølge den nuværende formulering af § 19, stk. 2, har miljøministeren dispensationskompetencen vedr. gødskning. Amtsrådet har ifølge § 38 dispensationskompetencen vedrørende alle øvrige forhold, der kan dispenseres fra.

Det foreslås, at også dispensationskompetencen vedrørende gødskning overgår til amtsrådet, der herved vil få det fulde dispensationsansvar. Forslaget indebærer, at § 19, stk. 2, ophæves og erstattes af en tilføjelse til den almindelige dispensationsbestemmelse i § 38, stk. 1, således, at denne også henviser til § 19, stk. 1. Det forudsættes, at dispensationsbeføjelsen vedr. gødskning som hidtil administreres yderst restriktivt.

Til nr. 4

Den nuværende § 21 indeholder en hjemmel til, at amtsrådet kan indgå aftaler med private lodsejere om, at de foretager retablering af vandhuller på deres ejendom mod, at miljøministeriet udbetaler en godtgørelse.

Efter vedtagelsen af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken blev der først i naturforvaltningsloven fra 1989 og senere i kapitel 8 i naturbeskyttelsesloven fra 1992 givet generel hjemmel til på landsplan at yde tilskud til private lodsejere til bevaring, pleje og genopretning af naturområder.

Tilskud til etablering af nye og retablering af eksisterende vandhuller er de senere år ydet af naturforvaltningsbevillingen, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 8. Fremtidige tilskud til etablering eller retablering af vandhuller forudsættes ligeledes finansieret af naturforvaltningsmidlerne.

§ 21 har derfor mistet sin betydning og foreslås ophævet.

Vandhuller er karakteristiske for Tøndermarsken, og amtsrådet kan fortsat dispensere fra forbuddet i lovens § 11 mod at foretage terrænændringer. Hjemlen hertil finder i lovens § 38, hvorefter amtsrådet kan tillade fravigelser fra bestemmelserne bl.a. i § 11, når det ansøgte ikke vil komme i strid med lovens formål.

Til nr. 5

Der henvises til bemærkningerne til nr. 1.

Til nr. 6

Efter § 23, stk. 2, kan amtsrådet i Rudbøl Sø og Magisterkog foretage sørestauration samt oprensning af vandområder og kanaler og i begrænset omfang etablere eller tillade, at der etableres nye kanaler m.v. I denne sammenhæng knytter der sig de samme interesser til Hasbjerg Sø som til Rudbøl Sø og Magisterkog. Det foreslås derfor, at § 23, stk. 2, udtrykkeligt kommer til at omfatte også den danske del af Hasbjerg Sø.

Til nr. 7

Lovens § 24, stk. 1, pålægger digelaget en forpligtelse til at foretage indpumpning og videreledning af vand fra Vidåen til de kanaler, der anvendes til vandforsyning af skelgrøfter i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog. Ifølge stk. 2 er ejere af arealer, der skal henligge som vedvarende græsarealer, forpligtet til at foretage vandforsyning til disse arealer ved indledning og i fornødent omfang videreledning af vand til skelgrøfter m.v.

§ 24, stk. 3, angiver, at indpumpning af vand sker i henhold til det til enhver tid gældende regulativ. Endvidere angives i den nuværende formulering af stk. 3, at nærmere bestemmelser om de forhold, der er nævnt i stk. 1 og 2, om fornødent fastsættes af amtsrådet i et tillæg til regulativet. I fortsættelse heraf angives en særlig procedure. Denne procedure har hidtil været suppleret af procedurereglerne i afvandingslovene for Tøndermarsken og den praksis, der har udviklet sig.

I forslag til lov om ændring af vandløbsloven, som er fremsat samtidig med dette lovforslag, er det foreslået, at afvanding og retten til at foretage bevanding i Tøndermarsken fremtidig reguleres af vandløbsloven, at nærmere bestemmelser herom fastlægges i et regulativ, samt at regulativet tilvejebringes efter reglerne i vandløbsloven.

Det foreslås, at § 24, stk. 3, i lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken ændres, således at det klarere fremgår, at der skal udarbejdes et regulativtillæg efter vandløbslovens regler om tilvejebringelse af vandløbsregulativer. Tillægget skal fastsætte nærmere bestemmelser om bevandingsforpligtelsen, således at det retlige grundlag for det vandstandsniveau, der knytter sig til bevandingsforpligtelsen, ikke alene udgøres af § 24 og de hertil knyttede lovbemærkninger. I disse lovbemærkninger er anført, at det forudsættes, at bestemmelserne i regulativet sikrer, at vandstanden i skelgrøfterne i vandforsyningsperioden som hidtil ikke holdes væsentligt mere end 50 cm under jordoverfladen. Det bemærkes, at der i redegørelsen om beskyttelse og benyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken (1999) er nævnt en række anbefalinger vedrørende vandstanden i skelgrøfterne af hensyn til de ynglende vadefugle m.v., som bør overvejes indarbejdet i regulativtillægget, herunder spørgsmålet om indpumpningstidspunkt, fastsættelse af en generel vintervandstand og muligheden for at fastsætte en højere vandstand i et hydrologisk sammenhængende område, hvis der er enighed om det.

Endvidere foreslås det, at de nuværende særlige procedureregler i § 24, stk. 3, for tilvejebringelse af regulativtillæg om bevandingsforpligtelsen ophæves

F. t. l. vedr. beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken

og erstattes af en henvisning til reglerne om tilvejebringelse af vandløbsregulativer i vandløbslovens kapitel 5, hvorefter bl.a. digelagets bestyrelse vil blive hørt.

Til nr. 8, nr. 9 og nr. 10

Der foreslås en modernisering af sproget i overensstemmelse med sprogbrugen i naturbeskyttelsesloven. Forslagene indebærer ingen realitetsændringer.

Til nr. 11

Lovens § 37, stk. 1, angiver, at ud over den i naturbeskyttelseslovens § 26 hjemlede færdsels- og opholdsret, har offentligheden efter amtsrådets bestemmelse adgang til færdsel til fods på digerne. Ifølge den nuværende formulering af § 37, stk. 3, kan miljøministeren begrænse den færdselsret, der er nævnt i stk. 1. Miljøministerens beføjelse efter § 37, stk. 3, har ikke været anvendt.

Det foreslås, at kompetencen til at træffe beslutninger, der begrænser den færdselsret, der er nævnt i stk. 1, overføres til amtsrådet.

Det forudsættes, at offentligheden ligesom hidtil som udgangspunkt har adgang til færdsel til fods på digerne, men at amtsrådet kan foretage begrænsninger heri, hvis særlige forhold taler for det, f.eks. af hensyn til fuglelivet i området.

Til nr. 12

Der henvises til bemærkningerne til nr. 3.

Til nr. 13

I en ny bestemmelse i § 44, stk. 1, foreslås det, at amtsrådets afgørelser om pligten til bevanding efter § 24 og efter det til enhver tid gældende regulativ kan påklages efter reglerne i vandløbslovens kapitel 16 om klage. Herigennem præciseres det bl.a., at kredsen af klageberettigede er den samme, som efter vandløbsloven kan påklage afgørelser vedrørende vandløbsregulativer. Det foreslås endvidere, at vandløbslovens kapitel 15 om beslutninger i vandløbsager finder anvendelse på sådanne afgørelser.

I § 44, stk. 2, foreslås klageadgangen udvidet til også at angå amtsrådets afgørelser om dispensation fra gødskningsbestemmelsen i § 19, om begrænsning af offentlighedens færdsels-adgang efter § 37, stk. 1, jf. § 37, stk. 3, samt om fravigelse af forbudet i § 37, stk. 2, mod færdsel og ophold uden for offentlige stier ved Rudbøl Sø og Magisterkog.

Efter de gældende regler i § 44 er ansøgeren, kommunalbestyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen, klageberettigede.

291 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Reglerne om adgangen til at klage over amtsrådets afgørelser foreslås udvidet, således at de i vidt omfang bringes i overensstemmelse med klage reglerne i naturbeskyttelsesloven. Det forhold, at loven kun gælder for Tøndermarsken, betyder dog, at der blandt de landsdækkende miljø-, natur- og friluftsansatjoner kun gives klageret til Friluftsrådet og - som hidtil - Danmarks Naturfredningsforening. Friluftsrådet vil kunne påklage afgørelser af væsentlig rekreativ interesse.

De foreslåede ændringer indebærer endvidere, at ud over kommunalbestyrelsen bliver andre offentlige myndigheder klageberettiget.

Det foreslås desuden, at lokale foreninger mv. bliver klageberettigede, når de kan dokumentere en væsentlig interesse i afgørelsen.

Det foreslås endelig, at Digelaget for Marsken ved Tønder udtrykkeligt nævnes som klageberettiget i sager vedrørende drift og vedligeholdelse af diger og afvandings- og bevandingsanlæg.

Der vil fortsat være klageret for enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen.

Ifølge de gældende regler er miljøministeren klagemyndighed. Det foreslås, at Naturklagenævnet fremover bliver klagemyndighed. Det svarer til klage reglerne vedrørende dispensationer i naturbeskyttelsesloven, efter at loven blev ændret i 1997 (lov nr. 19 af 13. januar 1997, implementering af Århus-konventionen).

Tilsvarende foreslås det, at amtsrådets afgørelser vedr. ekspropriationer efter § 33 skal kunne påklages til Naturklagenævnet i stedet for til miljøministeren. Dette svarer til de klage regler, som i medfør af naturbeskyttelsesloven er fastsat om amternes ekspropriationsafgørelser i forbindelse med genopretning af vådområder.

I stk. 5 og stk. 6 foreslås det, at reglerne om skriftlig underretning af de klageberettigede og om offentliggørelse af amtsrådets afgørelser tilpasses den i stk. 2 foreslåede afgrænsning af klageberettigede.

I stk. 7 er det præciseret, hvorledes klagefristen skal beregnes, hvis den udløber på en lørdag eller helligdag.

I stk. 8 og stk. 9 er der foretaget sproglige præciseringer af de gældende bestemmelser i § 44, stk. 6 og 7.

Til nr. 14

Ifølge den nuværende § 47 nedsætter miljøministeren et rådgivende udvalg for Tøndermarsken til at rådgive om større og principielle spørgsmål i forbindelse med loven.

Det rådgivende udvalg sikrer en løbende dialog mellem repræsentanter for lodsejerne, myndigheder

og interesseorganisationer om lovens administration og i forbindelse med overvejelser om regelændringer m.v. Udvalget har vist sig som et nyttigt forum hertil, og der vil også i de kommende år være behov for den rådgivning, som kan indhentes fra udvalgets medlemmer.

Den 1. januar 1996 overførtes sekretariatsfunktionen i udvalget fra Skov- og Naturstyrelsen til Sønderjyllands Amt. I juni 2000 udpegede den daværende miljø- og energiminister formanden for amtsrådets udvalg for teknik og miljø som formand for Det rådgivende Udvalg for Tøndermarsken.

Det foreslås, at § 47 ændres, således at kompetencen til at nedsætte Det rådgivende Udvalg for Tøndermarsken overføres fra miljøministeren til amtsrådet. Dette vil styrke den lokale forankring af dialogen om beskyttelse og benyttelse af de ydre koge. Forslaget skal også ses i sammenhæng med, at amtsrådet overtager den fulde vandløbsmyndighed i hele Tøndermarsken ifølge det forslag til forenkling og modernisering af vandløbslovgivningen i Tøndermarsken, der sideløbende fremsættes.

Det forudsættes, at Miljøministeriet, Fødevarerministeriet, amtskommunen og de berørte kommuner, digelaget, samt landbo-, natur- og friluftorganisationer, der har særlig interesse i lovens administration, fortsat får mulighed for at blive repræsenteret i udvalget.

Til nr. 15

Bestemmelsen giver miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler for gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven og bekendtgørelser udstedt i medfør af loven, herunder til dækning af myndighedernes omkostninger ved behandling af sager om tilladelser eller dispensationer og ved behandling af klagesager. En tilsvarende hjemmel findes bl.a. i naturbeskyttelsesloven.

Til nr. 16

Ændringsforslaget er en konsekvens af den ændring af § 12, stk. 1, som er foreslået i nr. 1.

Til nr. 17

Ændringsforslaget indebærer ingen realitetsændring.

Til § 2

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. juli 2003 samtidig med lov om ændring af lov om vandløb m.v.

Det foreslås i stk. 2, at afgørelser, der er påklaget inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 111 af 12. marts 1988 om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, som ændret ved lov nr. 1110 af 21. december 1994, foretages følgende ændringer:

1. § 12 affattes således:

§ 12. Der må ikke plantes eller sås træer eller buske. Dette gælder dog ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

»§ 12. Der må ikke plantes eller sås træer og buske.

Stk. 2. Amtsrådet kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske.

Stk. 3. Stk. 1 og stk. 2 gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.«

§ 19. Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Gødskning med P og K er ikke tilladt.

2. § 19, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.«

Stk. 2. Miljøministeren kan dog give dispensation fra bestemmelsen i stk. 1.

3. § 19, stk. 2, ophæves.

§ 21. Uanset bestemmelserne i § 11 kan amtsrådet træffe aftale med en lodsejer om, at lodsejeren påtager sig at retablere et eller flere vandhuller på sin ejendom.

4. § 21 ophæves.

Stk. 2. Miljøministeren udbetaler en godtgørelse til lodsejeren for retablering efter stk. 1.

§ 23. I Rudbøl Sø og Magisterkog kan amtsrådet som plejeforanstaltning foretage rørsvær og fjerne selvsåede buske og træer. Amtsrådet kan endvidere i særlige tilfælde inddrage rørskovsarealer i Magisterkog til græsning og høslæt.

5. I § 23, stk. 1, udgår »og fjerne selvsåede buske og træer«.

Gældende formulering

Stk. 2. I Rudbøl Sø og Magisterkog kan amtsrådet foretage sørestauration samt oprensning af vandområder og kanaler og i begrænset omfang etablere eller tillade, at der etableres kanaler m.v.

§ 24. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Indpumpning af vand sker i henhold til det til enhver tid gældende regulativ. Nærmere bestemmelser om de forhold, der er nævnt i stk. 1 og 2, fastsættes om fornødent af amtsrådet i et tillæg til regulativet. Udkast hertil forelægges digelagets bestyrelse til udtalelse og offentliggøres af amtsrådet i et eller flere stedlige blade.

Kapitel 9

Almenhedens adgang

§ 37. Ud over den i naturbeskyttelseslovens § 26 hjemlede færdsels- og opholdsret har almenheden efter amtsrådets bestemmelse adgang til færdsel til fods på digerne.

Stk. 2. Almenheden har ikke ret til færdsel og ophold uden for offentlige stier ved Rudbøl Sø og i Magisterkog i det område, der afgrænses af digerne.

Stk. 3. Miljøministeren kan begrænse den færdselsret, der er nævnt i stk. 1.

§ 38. Amtsrådet kan tillade fravigelser fra bestemmelserne i § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 12, 1. pkt., § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1-3, § 16, stk. 2, § 17, stk. 2, og § 37, stk. 2, når det ansøgte ikke vil komme i strid med lovens formål.

§ 44. Amtsrådets afgørelser efter § 38 om fravigelser fra § 10, stk. 1, og § 11, stk. 1, kan påklages til miljøministeren af ansøgeren, kommunalbestyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen.

Lovforslaget

6. I § 23, *stk. 2*, indsættes efter »Rudbøl Sø «: », Hasbjerg Sø«.

7. § 24, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Indpumpning af vand sker i henhold til det til enhver tid gældende regulativ. Nærmere bestemmelser om de forhold, der er nævnt i stk. 1 og 2, fastsættes af amtsrådet i et tillæg til regulativet, der udarbejdes i overensstemmelse med vandløbslovens regler om tilvejebringelse af vandløbsregulativer.«

8. *Overskriften til kapitel 9* affattes således:

»*Offentlighedens adgang*«

9. I § 37, *stk. 1*, ændres »almenheden« til: »offentligheden«.

10. I § 37, *stk. 2*, ændres »Almenheden« til: »Offentligheden«.

11. I § 37, *stk. 3*, ændres »Miljøministeren« til: »Amtsrådet«.

12. I § 38, *stk. 1*, indsættes efter »§ 17, stk. 2,«: »§ 19«.

13. § 44 affattes således:

»**§ 44.** Amtsrådets afgørelser om pligten til bevanding efter § 24 og det til enhver tid gældende regulativ kan påklages efter reglerne i vandløbsloven. Vandløbslovens regler om beslutninger i vandløbsager finder ligeledes anvendelse på amtsrådets afgørelser.

Gældende formulering

Stk. 2. Amdsrådets afgørelser i medfør af § 33 kan påklages til miljøministeren af den, afgørelsen retter sig til.

Stk. 3. Amdsrådets øvrige afgørelser efter loven kan ikke påklages.

Stk. 4. Amdsrådet skal offentliggøre afgørelser, der kan påklages efter stk. 1, og skriftligt underrette de klageberettigede om afgørelsen.

Stk. 5. Klagefristen er 4 uger fra den dag, offentliggørelsen er sket.

Stk. 6. Klagen indgives til amtdsrådet og fremsendes herfra til miljøministeren ledsaget af det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 7. En tilladelse eller godkendelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Klage har opsættende virkning, indtil klagemyndighedens afgørelse foreligger eller klagemyndigheden bestemmer andet.

Lovforslaget

Stk. 2. Amdsrådets afgørelser efter § 37, stk. 3, samt § 38 om fravigelser fra § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 19 og § 37, stk. 2, kan påklages til Naturklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) Digelaget for Marsken ved Tønder, når afgørelsen vedrører spørgsmål af betydning for drift og vedligeholdelse af diger og afvandings- og bevandingsanlæg, 4) enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen,
- 5) offentlige myndigheder,
- 6) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 7) Danmarks Naturfredningsforening og
- 8) Friluftsrådet, når afgørelsen berører væsentlige rekreative interesser.

Stk. 3. Amdsrådets afgørelser i medfør af § 33 kan påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen.

Stk. 4. Amdsrådets øvrige afgørelser efter loven kan ikke påklages.

Stk. 5. Amdsrådet skal skriftligt underrette de klageberettigede om afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, herunder offentlige myndigheder der må antages at have interesse i sagen. Der skal dog kun gives skriftlig underretning til de i stk. 2, nr. 6, nævnte foreninger og organisationer, såfremt de har anmodet amtdsrådet herom. Underretning af de personer mv., som er omfattet af stk. 2, nr. 3, kan finde sted ved offentlig annoncering, jf. stk. 6.

Stk. 6. Amdsrådet skal offentliggøre alle afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, medmindre de er af underordnet betydning.

Stk. 7. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Gældende formulering

§ 47. Miljø- og energiministeren nedsætter et rådgivende udvalg for Tøndermarsken til at rådgive om større og principielle spørgsmål i forbindelse med loven.

§ 50. Med bøde straffes den, der

- 1) overtræder § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 12, 1. pkt., § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1-3, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, § 19, § 20, § 22, § 24, stk. 1 og 2, § 25, § 37, stk. 2,
- 2) tilsidesætter vilkår for en tilladelse eller godkendelse efter loven eller regler fastsat efter loven eller
- 3) undlader at efterkomme et påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Stk. 2. ---

Stk. 3. For overtrædelse, der begås af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Lovforslaget

Stk. 8. Klager efter stk. 2 og 3 indgives skriftligt til amtsrådet. Amtsrådet videregiver klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 9. Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.«

14. I § 47 ændres »Miljø- og energiministeren« til: »Amtsrådet«.

15. Efter § 49 indsættes:

»§ 49 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven.«

16. I § 50, *stk. 1, nr. 1*, ændres »§ 12, 1. pkt.« til: »§ 12, stk. 1«.

17. § 50, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

Stk. 2. Afgørelser, der er påklaget inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende klageregler.

Til lovforslag nr. L 102. Skriftlig fremsættelse (5. december 2002)

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.

(Lovforslag nr. L 102).

Loven om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken trådte i kraft i 1988. Lovens formål er at bevare Tøndermarskens ydre koge og den nedre del af Vidåsystemet som et samlet naturområde af national og international betydning.

Tøndermarsken er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde.

Ændringsforslaget tager sigte på at decentralisere og forenkle myndighedsstrukturen og foretage en vis harmonisering af loven i forhold til naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven.

Forslaget indgår i regeringens handlingsplan for regelforenklning og administrative lettelser.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslaget med bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.